

Tema: Husdyr og forholdet mellom mennesker og dyr

Mål

Å utvikle forståelse for nabospråk og utdype forståelsen av forholdet mellom mennesker og dyr gjennom å arbeide med dikt på dansk, norsk og svensk.

Tid

Én forelesning

Dikt

- Edith Södergran: Lyckokatt
- Knud Sørensen: Køerne
- Gro Dahle: Den aller tristeste hunden i huset

Introduktion

Dyr som kuer, hester, sauer, griser, høns, hunder og katter har alltid vært viktige for mennesker. Vi har brukt dyr til å lage mat og klær og har hatt praktiske fordeler av dem på mange måter. Hestet har fungert som trekkdyr, hunder har hjulpet med jakt, og katter har jaget skadedyr som mus. I det moderne samfunnet har mange dyr ikke primært en praktisk funksjon. Hester brukes mest til ridning, og hunder og katter er kjæledyr.

Når samfunnet endrer seg, reises det også nye spørsmål om menneskers forhold til dyr. Av hensyn til bærekraftig utvikling bør kjøttforbruket minske. Samtidig er det behov for gressende dyr av hensyn til biologisk mangfold og kulturlandskap. En større diskusjon handler om etikk: Har mennesker rett til å bruke dyr i matvareindustrien, som husdyr – eller som forsøksdyr i medisinsk forskning eller i produksjon av kosmetikk?

Før lesing

Hva betyr dyr for deg? Diskuter dine egne opplevelser med dyr og mere generelt dyrs plass i samfunnet i dag. Hva tenker du om hvordan samfunnet behandler dyr og om dyrs rettigheter?

Under lesing

Første lesing – Hva handler diktene om?

Er det ord du ikke forstår? Se om du kan forstå det i sammenhengen, eller slå opp i ordbok.

- Hva lærer vi om dyrene i diktene?
- Hva fortelles om menneskene?
- Hvilke stemninger og følelser formidler hvert av diktene?
- Hvilken linje i hvert av diktene føles mest betydningsfull, eller hvilken linje likte du best? Hvorfor?

Andre lesning – Hvordan er diktene komponert?

- Hvordan er linjene og strofene satt opp?
- Hvilke typiske virkemidler ved lyrikk finner du?
- Hvilke språklige virkemidler legger du merke til?
- Hvordan brukes linjeskift som virkemiddel?

Tredje lesing – Hva betyr diktene?

- Hvilket bilde gir diktene overordnet av dyr og mennesker og forholdet mellom dem?
- Er det noe i diktene du mener er knyttet til en norsk, dansk eller svensk kontekst? Og er det noe som har en mer allmenn karakter?
- Har diktene noe budskap?
 - Er det noe i diktene du kan knytte til egne opplevelser?

Etter lesing

Hvilke nye tanker vakte diktene hos deg? Tekstene er veldig forskjellige, men hva kan de bidra med til dagens diskusjon om bærekraftig utvikling, forholdet mellom mennesker og dyr, og menneskers ansvar for jordas framtid? Diskuter!

Skriv nye dikt om dyr og dyrs betydning for mennesker, eller bruk andre estetiske uttrykksformer. Start for eksempel med dine egne opplevelser med kjæledyr og lag linjer til samfunnet rundt oss, eller skriv dikt der det er dyrets stemme som snakker. Hvordan oppfatter dyr oss og verden?

Ordliste til svensk og dansk dikt:

Edith Södergran: **Lyckokatt**

(lyckokatt-lykkekatt, famnen - favnen, lyckotråd-lykkestråd, en spegel-et speil, solfjäder-vifte)

Knud Sørensen: **Køerne**

(køerne - kyrne, sortbrogede/rødbrogede - vekslende farger i sort og rødt, kødklumper-kjøttklumper, en ko-en ku, der-som, æder-eter, indladdenhed-imøtekommenhet, hegnet-gjerdet, rigtige-ordentlige, sådan-sånn, indad-innover,